K R O N I K A

PRZEGLĄD GEOGRAFICZNY
2014, 86, 4, s. 633-636

XXXV Konferencja Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej „Krajobrazy kulturowe. Aktorzy, sposoby konstruowania i narracji".

Ciążeń, 11-15.06.2014 r.

W dniach 11-15 czerwca 2014 r. w Ośrodku Pracy Twórczej UAM w dawnym pałacu biskupim w Ciążeniu odbyła się XXXV Konferencja Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej, której współorganizatorami byli: Wspólna Polsko-Niemiecka Komisja Podręcznikowa, Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, Instytut Międzynarodowych Badań nad Podręcznikami Szkolnymi im. Georga Eckerta w Brunszwiku i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Wydział Historyczny oraz Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych).

Tematem jubileuszowej XXXV Konferencji Komisji, która zgromadziła ponad 40 uczestników z Polski i Niemiec, były „Krajobrazy kulturowe. Aktorzy, sposoby konstruowania i narracji". Problematyka krajobrazu kulturowego łączy doświadczenia nauk historycznych i geograficznych, nawiązując do szerokiego nurtu badań w humanistyce i geografii nad przestrzenią i krajobrazem.

Celem konferencji było interdyscyplinarne przedstawienie miejsca, jakie w społeczeństwie pełni krajobraz kulturowy (szczególnie w relacjach polsko-niemieckich), analiza przedstawiania krajobrazów kulturowych w polskich i niemieckich podręcznikach do historii i geografii oraz próba przełożenia wyników badań nad krajobrazem na dydaktykę. Przedmiotem obrad byli również aktorzy wpływający na wyobrażenia o krajobrazie kulturowym, na sposoby jego konstruowania i instrumentalizowania, wpływ polityki, gospodarki i komunikacji na krajobraz i jego kulturowe przekształcanie, a także tożsamościowotwórcza rola krajobrazu kulturowego jako czynnika tworzącego tzw. przestrzenne ramy pamięci.

Konferencja była okazją do spotkania i wymiany opinii dla kilkudziesięciu wybitnych polskich i niemieckich specjalistów z dziedziny historii, geografii, socjologii, historii sztuki i archeologii. W przeciwieństwie do poprzednich konferencji Komisji, historycy i geografowie oraz przedstawiciele pozostałych wymienionych dyscyplin obradowali wspólnie. Otwarcia konferencji dokonali współprzewodniczący Komisji, prof. dr hab. H.J. Bömelburg (Uniwersytet w Gießen) oraz prof. dr hab. Robert Traba (CBH PAN w Berlinie) przy współudziale zaproszonych gości: dziekana Wydziału Historycznego UAM, prof. dr. hab. Kazimierza Ilskiego oraz prodziekana Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych, dr Anny Tobolskiej.

Obrady zostały podzielone na pięć sesji problemowych: „Przestrzeń i krajobraz: terminy – definicje – koncepcje", „Krajobrazy kulturowe między nauką a dydaktyką", „Przestrzenne i symboliczne zawłaszczanie krajobrazów kulturowych", „Zmiany krajobrazów i ich zrównoważony rozwój" oraz „Krajobrazy i dziedzictwo kulturowe". Ponadto odbyły się dwie sesje terenowe, których ideą było wspólne „czytanie krajobrazu".

Pierwsza sesja – w okolicach Ciążenia, Lądu i Pyzdr (Park Krajobrazowy Doliny Warty) oraz Śmiełowa połączona była ze zwiedzaniem pocysterskiego klasztoru w Lądzie; druga odbywała się w okolicach Konina, Gosławic i Kleczewa (odkrywki węgla brunatnego, obszary rekultywowane) i połączona była ze zwiedzaniem Starówki Konina oraz zbiorów Muzeum Okręgowego w Koninie-Gosławicach. Uczestnicy obrad obejrzeli również film Stephana Strouxa pt. *Pamięć pracy* i odbyli dyskusję z reżyserem. Odbyło się także posiedzenie Prezydium Komisji Podręcznikowej, służące omówieniu bieżącej działalności oraz dalszych planów.

Fot. 1. Grupa uczestników Konferencji przed Domem Pracy Twórczej UAM w Ciążeniu (Fot. *W. Olejniczak*)

W konferencji wzięli udział liczni geografowie z Polski i Niemiec. Profesor dr hab. Olaf Kühne (Hochschule Weihenstephan-Triesdorf) wygłosił referat wprowadzający pt. *Przestrzeń, krajobraz i krajobraz kulturowy – krytyczne uwagi na temat terminologii i sposobów badania*. W kolejnej sesji przedstawiono miejsce problematyki krajobrazów kulturowych w podręcznikach szkolnych do nauki geografii: polskich (prof. dr hab. Florian Plit z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i dr hab. Joanna Plit, prof. IGiPZ PAN) i niemieckich (prof. dr hab. Péter Bagoly-Simó (z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie).

Szczególnie „geograficzny" charakter miała sesja „Zmiany krajobrazów kulturowych i ich zrównoważony rozwój". Wygłoszono na niej cztery referaty: *Zmiany krajobrazów kulturowych przez kopalnie węgla brunatnego* (dr Markus Schwarzer, Uniwersytet w Kassel), *Krajobraz i wykorzystanie energii wiatrowej. Ogólnokrajowe i lokalne debaty*

w Niemczech (Antje Otto, Uniwersytet w Poczdamie), *Sieci wodne i drogi wodne w krajobrazie kulturowym – perspektywa polska* (dr hab. Urszula Myga-Piątek, dr Grzegorz Jankowski, dr Andrzej Soczówka, Uniwersytet Śląski w Katowicach), *Przeszłe krajobrazy Wielkopolski w perspektywie metod teledetekcyjnych* (dr hab. Włodzimierz Rączkowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Komentarz, który kończył każdą sesję, wygłosił prof. dr hab. Tadeusz Stryjakiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Fot. 2. Prezentacja jednego z referatów geograficznych w ramach sesji „Zmiany krajobrazów kulturowych i ich zrównoważony rozwój”

(Fot. *W. Olejniczak*)

Dwóch geografów prezentowało swoje wystąpienia w ramach sesji „Krajobrazy i dziedzictwo kulturowe”. Dr Alexander Toelle (Collegium Pollonicum w Słubicach, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą) zreferował temat: *Przestrzeń (re)konstruowana i jej oddziaływanie na społeczeństwo – przykład Elbląga i Głogowa*, a prof. dr hab. Winfried Schenk (geograf historyczny z Uniwersytetu w Bonn) mówił na temat edukacyjnej wartości krajobrazów kulturowych. W kończącej konferencję dyskusji panelowej uczestniczył prof. dr hab. Sebastian Kinder z Uniwersytetu w Tybindze. Elementy geograficzne w ramach sesji terenowych przedstawił prof. dr hab. Tadeusz Stryjakiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Konferencja pokazała podobieństwa i różnice w podejściach do badania krajobrazu kulturowego wśród przedstawicieli różnych dyscyplin i szkół naukowych. Jej uczestnicy wskazywali jednocześnie na potrzebę dalszych, interdyscyplinarnych dyskusji na ten temat. Dla geografów szczególnie interesujące było spostrzeżenie dotyczące wzra-

stającego zainteresowania problematyką krajobrazu kulturowego wśród historyków. Konferencja niewątpliwie przyczyniła się do wzmocnienia – niezbyt silnych ostatnio – powiązań między geografią a historią. Miłym akcentem było przyznanie godności członka honorowego Komisji prof. dr. hab. Bronisławowi Kortusowi z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Efektem pracy uczestników Konferencji będzie publikacja książki w dwóch wersjach językowych, adresowana do pracowników naukowych, badaczy i nauczycieli, umożliwiająca lepsze zrozumienie i przedstawienie krajobrazów kulturowych w polskich i niemieckich podręcznikach szkolnych oraz zawierająca propozycje transferu wyników badań nad krajobrazem kulturowym do współczesnej dydaktyki historii i geografii.

Tadeusz Stryjakiewicz
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, Poznań

Violetta Julkowska
Instytut Historii UAM, Poznań

Informacja dla Autorów

Information for Authors see: www.igipz.pan.pl/home_en. ...

Przegląd Geograficzny publikuje oryginalne prace teoretyczne, metodologiczne i empiryczne (**niebędące** typowymi **przyczynkami** ani wstępnymi wynikami badań, zwłaszcza empirycznych) z zakresu szeroko pojmowanej problematyki geograficznej i przestrzennego zagospodarowania kraju. Zapraszamy Autorów do współpracy z naszym kwartalnikiem przez nadsyłanie wartościowych artykułów i notatek, materiałów dyskusyjnych, recenzji (w tym oprogramowania geograficznego) oraz sprawozdań. Przestrzeganie poniższych zaleceń formalnych usprawni prace redakcyjne i przyczyni się do szybszej publikacji nadsyłanych materiałów.

Uwagi ogólne. Złożenie przez Autora tekstu do Przeglądu Geograficznego oznacza, że **materiał nie jest** przewidziany do druku **w innym wydawnictwie.** Jest także jednoznaczne ze **zgodą na** jego **rozpowszechnianie** przez IGiPZ PAN w formie drukowanej i elektronicznej na licencji CC-BY-NC.

Prosimy o przysyłanie materiałów w postaci elektronicznej, z powklejanymi rycinami i tabelami, w łatwym do odczytania formacie (Word, ew. PDF, ale wówczas prosimy dane o Autorze zamieszczać na osobnej stronie, a nie tytułowej artykułu) – w postaci, w jakiej zostaną przesłane do recenzji. Można także przesłać tekst w postaci wydruku komputerowego, w trzech egzemplarzach całości, łącznie z rycinami i tabelami. Tekst powinien być napisany zwięźle, ale jasno, w dowolnej wersji edytora MS Word for Windows i mieć następującą objętość: artykuł – 4000–6000 słów, wyjątkowo – jeśli temat tego wymaga – nieco dłuższy; notatka i materiał dyskusyjny – do 4000 słów; recenzja i sprawozdanie – 800–1200 słów. Powyższa objętość obejmuje również piśmiennictwo, przypisy, streszczenie angielskie i tabele. Tekst powinien być wydrukowany jednostronnie z podwójną interlinią i szerokimi marginesami. Autorzy-obcokrajowcy proszeni są o nadsyłanie zweryfikowanych tekstów w języku angielskim, gdyż w tym języku będą publikowane ich prace.

Strona tytułowa. Na pierwszej stronie prosimy w kolejności umieścić: tytuł pracy w języku polskim, tytuł w języku angielskim, imię i nazwisko Autora(-ów), afiliację, adres(y), e-mail(e), zarys treści (nie dłuższy niż 100 słów), słowa kluczowe. Nie więcej niż sześć słów kluczowych, podanych w osobnym wierszu, powinno dotyczyć: jedno – tematu, jedno – obszaru, jedno – metody badawczej, oraz trzy inne. Dane Autora(-ów) nie powinny pojawiać się w innym miejscu pracy, gdyż jest ona anonimowo przesyłana do co najmniej dwóch recenzentów.

Tekst nie powinien zawierać wyróżnień ani podkreśleń. Śródtytuły, ograniczone do pierwszego i drugiego rzędu, można zaznaczyć ołówkiem na marginesie. Prosimy o ograniczenie liczby i objętości przypisów do niezbędnego minimum. Przypisy, numerowane kolejno, należy umieścić na osobnej kartce. W tekście opracowania, przy powoływaniu się na piśmiennictwo, należy podawać nazwisko autora oraz rok publikacji, np. (Nowak, 1999; Kowalski, 2000) lub według A. Nowaka (1999), a przy cytowaniu również numer strony, np. według A. Nowaka (1999, s. 5). W powołaniach na więcej prac tego samego autora, które ukazały się w tym samym roku podaje się: (Bunge, 1987a, b). W przypadku wspólnej publikacji dwóch autorów podaje się: (Marshall i Wood, 1995), a trzech i więcej autorów: (Ford i inni, 1996). W wykazie piśmiennictwa, jednakże, należy podać wszystkich autorów. Konieczna jest pełna zgodność nazwisk i roku publikacji w tekście i w wykazie piśmiennictwa.

Piśmiennictwo, ograniczone do literatury cytowanej, w porządku alfabetycznym, zamieszczone na osobnych kartkach, należy opracować bez skrótów, według poniższego wzoru:

• artykuły w czasopismach:

Grobelska H., 1999, *Plejstocen Białorusi*, Przegląd Geograficzny, 71, 4, s. 447–469.

• rozdziały w pracach zbiorowych:

Easton G., 1992, *Industrial network: a review*, [w:] B. Axelsson, G. Easton (red.), *Industrial Networks: A New View of Reality*, Routledge, London-New York, s. 3–27.

• serie wydawnicze:

Kiełczewska-Zaleska M., 1956, *O powstawaniu i przeobrażaniu kształtów wsi Pomorza Gdańskiego*, Prace Geograficzne, IG PAN, 5, Warszawa.

• książki, monografie:

Ebdon D., 1995, *Statistics in Geography*, Blackwell, Oxford, 2 wyd.

Kozłowski S. (red.), 1988, *Przemiany środowiska geograficznego Polski*, Ossolineum, Wrocław.

Mały słownik odmiany nazw własnych, 2002, red. A. Cieślowska, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.

• prace niepublikowane:

Szawłowska H., 1990, *Przemiany własnościowe w handlu*, Instytut Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji, Warszawa, maszynopis powielony.

W przypadkach wątpliwych (np. Occasional papers) prosimy podawać wszystkie dane bibliograficzne.

Tabele powinny być opracowane podobnie jak w bieżących zeszytach kwartalnika, najlepiej w programach MS Word lub Excel. Każda tabela powinna zawierać zwięzły tytuł (w języku polskim i angielskim) i kolejny numer (u góry) oraz źródło danych (u dołu). Główka, a także opisy tekstowe w treści tabeli powinny być dwujęzyczne. Prosimy nie stosować edycji ramek, cieniowania wierszy i kolumn, itp.

Ilustracje. Fotografie powinny być wykonane na odpowiednim poziomie technicznym, a mapy – zgodnie z zasadami kartografii. Wykresy, diagramy i mapy, opisane jako ryciny, powinny mieć jednolitą numerację (numery rycin zaznaczone ołówkiem); tytułów nie należy umieszczać na rycinach. Objaśnienia fotografii i rycin, w języku polskim i angielskim, powinny być umieszczone na osobnej kartce. Objaśnienia legendy map (w jęz. polskim i angielskim) należy zamieścić na mapach, a nie w formie odsyłaczy. Wraz z artykułem lub notatką Autor dostarcza trzy egzemplarze kopii ilustracji, a gotowe do reprodukcji oryginały – dopiero po przyjęciu pracy do druku. Przy planowaniu wielkości rycin należy uwzględnić format kwartalnika (B5) i zmniejszenie ich podczas reprodukcji do podstawy 126 mm. Większe ryciny (na wklejkach) będą zamieszczane jedynie w wyjątkowych przypadkach. Po wykorzystaniu ilustracje zostaną zwrócone Autorowi tylko na specjalne życzenie.

W dołączonych rycinach linie nie powinny być cieńsze niż 0,3 punktu, a symbole i opisy muszą być czytelne także po zmniejszeniu. Preferowane programy to CorelDRAW!, Adobe Illustrator, Photoshop; wykresy mogą być opracowane w MS Excel, a czarno-białe również w MS Word. Ryciny opracowane w innych programach powinny być zapisane w formacie EPS lub TIFF (o rozdzielczości nie mniejszej niż 600 dpi). Prosimy o upewnienie się, czy konwersja nie spowodowała pogorszenia jakości rycin.

Streszczenie. Na osobnej kartce Autor powinien dostarczyć streszczenie w języku angielskim, o ile to możliwe, zweryfikowane przez *native-speakera*. Objętość streszczenia: około 2 strony (1000 słów). Osobno, na końcu tekstu, prosimy dołączyć zarys treści i słowa kluczowe przetłumaczone na język angielski, poprzedzone nazwiskiem Autora i tytułem artykułu – ten fragment potrzebny jest do celów bibliograficznych i należy go zapisać jako osobny plik.

Akceptacja materiału, zapis elektroniczny. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji i wprowadzeniu ewentualnych poprawek do artykułu lub notatki, Autor dostarcza ostateczną wersję materiału wraz z oryginałami rycin. W przypadku materiałów dyskusyjnych, recenzji i sprawozdań Autor dostarcza wersję cyfrową równocześnie z wydrukiem. W każdym przypadku wersja drukowana musi być identyczna z zapisem elektronicznym.

Korekta ogranicza się tylko do poprawienia błędów technicznych. Wszelkie zmiany tekstu są kosztowne i dlatego prosimy o dostarczanie wyłącznie dopracowanych tekstów. Korekta powinna być wykonana i zwrócona do Redakcji niezwłocznie. Jeśli korekta nie zostanie zwrócona w ciągu 8 dni, wówczas wykona ją Redakcja.

Pozostałe uwagi. Redakcja zastrzega sobie **prawo skracania i adiustacji stylistycznej** tekstów. W korespondencji z Redakcją prosimy o korzystanie z poczty elektronicznej (e-mail: l.kwiat@twarda.pan.pl). Po wydrukowaniu, Autor otrzymuje bezpłatnie 25 nadbitek artykułu, a po kilka egzemplarzy pozostałych materiałów.

Cena zł 40,–
w tym 5% VAT

Przegląd Geograficzny

Kwartalnik

- Prenumerata realizowana przez RUCH SA

  Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
  Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktować się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami:
  22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7:00 – 17:00.
  Koszt połączenia wg taryfy operatora.

- Sprzedaż

  Bieżące i poprzednie numery można nabyć w Dziale Wydawnictw IGiPZ PAN, 00-818 Warszawa, ul. Twarda 51/55, wydawnictwa.igpz@twarda.pan.pl,
  a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w:
  Warszawska Drukarnia Naukowa PAN, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8
  www.wdnpan.pl; dystrybucja@wdnpan.pl
  tel.: 22 628 76 14 w. 102

*

- RUCH SA fulfills foreign customers' orders, starting from any issue in the calendar year: tel.: +48 801 443 122, +48 22 693 67 75
  fax: +48 22 597 46 07, +48 22 532 87 32

- Our journal is also available through:
  Foreign Trade Enterprise ARS POLONA SA
  03-933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland
  fax: +48 22 509 89 00

Indexed/Abstracted in: SCOPUS, GeoRef, ProQuest - IBSS, Current Geographical Publications - Contents, Bibliographie Géographique Internationale

http://rcin.org.pl